

Welkomstwoord bij de bijeenkomst met lokale organisatoren in het kader van 75 jaar vrijheid in Fort Voordorp te Groenekan, 24 november 2018

Beste gasten, vrienden van vrede en vrijheid,

Wat een fantastische opkomst! Ik vind het echt geweldig om te zien dat er zoveel mensen zijn die zich betrokken voelen bij het levend, relevant en actueel houden van de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog. Vandaag is een bijzondere dag. We brengen een programma zoals velen van u dat van ons gewend zijn. Maar - zoals u ook om u heen kunt zien - doen we daar vandaag een paar schepjes bovenop. En dat moet ook wel, want er wacht ons een bijzondere uitdaging: de organisatie van de herdenking van het einde van de Tweede Wereldoorlog 75 jaar geleden en de viering van vijfenzeventig jaar vrijheid.

Het Nationaal Comité organiseert de bijeenkomst dit keer niet alleen. Vandaag doen we dat met tal van belangrijke partners. Partners die er samen met u voor gaan zorgen dat we een betekenisvolle herdenking en viering van vijfenzeventig jaar vrijheid kunnen organiseren. Een betekenisvolle herdenking voor iedereen. Jong en oud. Of ze nu in een dorp wonen of in de grote stad, in Zuid of Noord. En dus ook voor al die landgenoten voor wie de Tweede Wereldoorlog niet vanzelfsprekend deel uitmaakt van hun familiegeschiedenis, geen deel is van het 'familiegeheugen' omdat de wortels van de familie elders liggen.

U maakt in het ochtendprogramma kennis met al onze partners. En in het middagprogramma maakt u vooral ook kennis met elkaar. Dat doen we tijdens een gezamenlijke Vrijheidsmaaltijd, waarvan ik hoop dat die in 2019 en 2020 door heel het land gehouden worden. Wij nodigen u uit om aan tafel met elkaar te spreken over de waarden van onze vrije democratische rechtsstaat en over de verantwoordelijkheid die we met z'n allen dragen om die rechtsstaat over te dragen aan volgende generaties. En daarna kunt u tijdens de werksessies hele praktische informatie opdoen die nodig is bij het organiseren van al die activiteiten die we met elkaar voor ogen hebben.

Onze staatssecretaris van VWS, Paul Blokhuis, zal straks namens het kabinet het belang van 75 jaar vrijheid onderstrepen. Wat was het mooi dat koning Willem-Alexander hier in de troonrede al aandacht aan gaf. En naast VWS zijn het ministerie van Defensie en recent ook OCW aangehaakt. Dit laatste is van groot belang voor het overdragen van de kennis over de Tweede Wereldoorlog en de verantwoordelijkheid voor het behoud van de vrede en de democratische rechtsstaat aan volgende generaties.

U maakt ook kennis met de voorzitter van het fonds, Robert Croll. Het fonds is naast VWS de belangrijkste financier en partner van 75 jaar vrijheid. Ik wil het fonds hierbij heel erg bedanken. Als voorzitter van het Nationaal Comité, maar ook als voorzitter 75 jaar vrijheid en ook namens alle provincies, gemeenten, musea en alle anderen die zo genereus door jullie worden ondersteund. De niet aflatende steun en betrokkenheid van het fonds en daarmee de deelnemers aan de goededoelenloterijen is van groot belang voor de toekomst van herdenken en vieren.

Bij binnenkomst heeft u allemaal een uitnodiging ontvangen van het vfonds om hun vriend te worden. Hoe meer vrienden, hoe beter. Dus ik zou zeggen, vul dat formulier in en lever het in bij een van de medewerkers van het Nationaal Comité of het vfonds. Het kost u niets, en het levert onze sector uiteindelijk heel veel op.

Graag heet ik welkom commissaris van de Koning in Noord-Brabant Wim van de Donk. Hij laat u zo meteen nadenken over herdenken. En ook heet ik welkom burgemeester Jan van Zanen die hier is als voorzitter van de VNG namens alle gemeenten. Voorzitter van het platform WO2 Piet Hein Donner (die mij al gewaarschuwd heeft dat hij, nu hij is afgezwaaid als vicevoorzitter van de Raad van State, alle tijd heeft om zich met de van hem bekende energie en doortastendheid op dit werkveld te storten) zal wijze woorden spreken over de samenwerking binnen het herinneringsveld, evenals Mart de Kruif die als programmamanager vanuit de stichting 75 jaar vrijheid een essentiële schakel is in de voorbereidingen van een groots jubileum. Als commandant van de ISAF-troepen in Afghanistan stuurde hij vijfenveertig duizend manschappen aan, dus op hem kunnen we bouwen.

En we hebben ook nog andere belangrijke maatschappelijke partners bij de viering van 75 vrijheid. Zij worden later aan u voorgesteld.

Beste mensen,

Om tot een betekenisvolle herdenking en viering van 75 jaar bevrijding en vrijheid te komen, heeft het Nationaal Comité samen met al deze partners een aantal doelstellingen geformuleerd.

Zo willen we de herdenking aangrijpen om te stimuleren dat de hele Nederlandse samenleving de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog kent en ook bekend is met de impact die deze nog steeds heeft op onze huidige samenleving. En op de wereld om ons heen.

We willen ook dat mensen de viering op 5 mei 2020 van 75 jaar vrijheid ervaren als een belangrijk collectief moment waarop we ons verbonden voelen met elkaar en vooral ook met mensen die onderdrukking en onvrijheid ervaren of ervaren hebben. Verbonden in de opdracht aan ons allemaal om betekenis te geven aan de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog, betekenis te geven aan het herdenken van de oorlogsslachtoffers en aan het vieren van onze vrijheid. Een symbolisch moment, want in Zuidoost-Azië en dus in Indonesië, toenmalig Nederlands-Indië, eindigde de oorlog pas op 15 augustus.

We willen dat mensen zich door de viering gestimuleerd voelen om zich ook in te zetten voor vrede, vrijheid, democratie en rechtsstaat. En we willen met 75 jaar vrijheid - en nadrukkelijk ook met de internationale kant van de campagne Europe Remembers - bereiken dat we de veteranen van toen en nu díe waardering en erkenning geven die ze verdienen en onze dankbaarheid tonen.

Dat doen we door stil te staan bij de vrijheid die is bevochten tijdens de Tweede Wereldoorlog door mensen die daarvoor grote offers hebben gebracht. We staan stil bij het militaire geweld, maar ook bij de vele burgerslachtoffers in Europa en Azië en de verschrikkingen van de Holocaust.

Deze rampzalige periode in de wereldgeschiedenis tekent onze samenleving en de wereld om ons heen tot op de dag van vandaag. Het is 5 mei 2020 misschien wel voor het laatst dat ooggetuigen van de Tweede Wereldoorlog actief deel kunnen nemen aan de lustrumactiviteiten. Deze herdenking en viering vormen daarom een scharnier tussen de persoonlijke herinnering van hen die het aan den lijve ondervonden en de geschiedenis zoals velen die kennen uit musea, onderwijs, boeken en films. Dat maakt deze opdracht aan ons allen heel bijzonder. En wat zou het mooi zijn als vanaf 5 mei 2020 onze nationale dag van de vrijheid ook altijd een echte vrije dag zou zijn. 5 mei vrij, ieder jaar, voor iedereen.

Ik hoop dat vandaag voor u een informatieve en inspirerende dag zal zijn, zodat we straks in 2019 en 2020 op een waardige, inspirerende, feestelijke en vooral ook zinvolle manier met elkaar kunnen stilstaan bij vijfenzeventig jaar vrijheid!